

1. GENÇ ORAD SEMPOZYUMU

www.gencorad.odmfr.org

BİLDİRİ KİTABI

EKİM 2021

**Mimoza Beach Hotel,
Gazimağusa - Kıbrıs**

Davet

Oral Diagnoz ve Maksillofasiyal Radyoloji Derneđi'nin (ODMFR) desteğiyle Kuzey Kıbrıs'ta yapılacak olan 1. GENÇ ORAD SEMPOZYUMU'na sizleri davet etmekten mutluluk duyuyorum. Bu toplantının bilimsel ve sosyal açıdan başarılı ve verimli geçmesini umarım.

ODMFR üyeleri arasında araştırma deneyimlerinin farklı konular ve metodolojiler açısından değişkenlik göstermesi sebebiyle dernek olarak amacımız, farklı araştırma alanlarını belirlemek ve üyelerin ilgi duyduğu konuları ve teknolojileri ortaya çıkarmaktır. Diğer bir amacımız ise, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin üye sayısını artırmak ve Dentomaksillofasiyal Radyoloji'yi Türkiye'de tanıtmaktır. 1. GENÇ ORAD SEMPOZYUMU, Dentomaksillofasiyal Radyoloji alanında yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin sayısını artıracaktır. Bu sempozyum ile özellikle kısa dönemli araştırma burslarına kaynak sağlamak için sanayi ortaklarımızla işbirliğimizi genişleteceğini umuyoruz. Sempozyum Gazimağusa-Kıbrıs Mimoza Otel'de gerçekleştirilecektir. Daha fazla bilgiye web sayfamızdan ulaşabilirsiniz.

1. GENÇ ORAD SEMPOZYUMU'nun tüm katılımcılara, Dentomaksillofasiyal Radyoloji uzmanları tanışmak ve toplantının çok disiplinli konuları hakkında bilgi ve deneyimlerini paylaşmak için mükemmel bir fırsat sağlayacağına inanıyorum. Bu sempozyumun tüm katılımcılar için unutulmaz ve faydalı bir deneyim olmasını umuyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Kaan ORHAN

Oral Diagnoz ve Maksillofasiyal Radyoloji Derneđi Başkanı

Organizasyon Komitesi

Prof. Dr. Kaan ORHAN, Ankara Üniversitesi (ODMFR Derneđi Başkanı)
Doç. Dr. Melih ÖZDEDE, Pamukkale Üniversitesi (Genç ORAD Başkanı)
Doç. Dr. İbrahim Şevki BAYRAKDAR, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Gaye KESER, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Eda Didem YALÇIN, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Selmi YILMAZ, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Cansu Köseođlu SEÇGİN
Dr. Öğr. Üyesi Cansu Büyük, Okan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gürkan ÜNSAL, Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Belde ARSAN, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hakan AMASYA, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Öğr. Üyesi Emre KÖSE, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

HYOID KEMİĞİN TİP, MORFOLOJİ VE POZİSYONUNUN YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE BT KULLANILARAK İNCELENMESİ

Aida Kurbanova, Yakın Doğu Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi AD, Lefkoşa, KKTC

Seçil Aksoy, Yakın Doğu Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi AD, Lefkoşa, KKTC

Meltem Nalça Andrieu, Yakın Doğu Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi AD, Lefkoşa, KKT

Nimet İlke Akçay, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik AD, Gazimağusa, KKTC

Kaan Orhan, Ankara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Dentomaksillofasiyal Radyoloji AD, Ankara Üniversitesi, Medikal Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi (MEDİTAM), Ankara, Türkiye

AMAÇ: Hyoid kemiğin (HK) anatomik varyasyonlarını, morfolojik ve morfometrik özelliklerini yaş ve cinsiyete göre incelemeyi ve HK'in faringeal hava yolu boyutlarına olan etkisini araştırmayı amaçladık.

YÖNTEM: Çalışmaya toplam 305 hastanın (195 erkek, 110 kadın) bilgisayarlı tomografi (BT) görüntüleri dahil edildi ve retrospektif olarak tarandı. Hastalar altı farklı yaş grubuna ayrıldı; 16-30 yaş grubunu hastaların %11,1'i oluştururken, 31-40 yaş grubunu %8,2'i, 41-50 yaş grubunu %10,2'i, 51-60 yaş grubunu %21'i, 61-70 yaş grubunu %27,2'i ve 70-95 yaş grubunu hastaların %22,3'ü oluşturmaktadır. Yakın Doğu Hastanesi Radyoloji bölümünde bulunan DICOM görüntüleri InVivo 5.1.2 (Anatomage, San Jose, CA, USA) üç boyutlu görüntüleme yazılımına aktarılarak HK'in C3 ve C4 servikal vertebraya göre konumu, morfolojik tipi (U, H, B, D, V, HK tipi) ve toplam hacmi belirlenmiştir. Faringeal hava yolu hacim ölçümü nazofarenks, orofarenks ve hipofarenks olmak üzere 3 gruba ayrılarak yapılmıştır.

BULGULAR: HK'in en sık görülen tipi B-tipi (%34) iken, en az görülen tipi V-tipi (%8) olmuştur. Tüm hastaların %23'ünde U-tipi hyoid, %16'sında H-tipi, %9.5'inde D-tipi ve %9.5'inde HK-tipi hyoid gözlenmiştir. Erkeklerde hyoid hacim değerleri anlamlı olarak daha yüksek iken, cinsiyetten bağımsız olarak hyoid kemik hacmi arttıkça nazofarenks, orofarenks ve hipofarenks değerlerinin de arttığı görülmektedir. Hyoid hacmi servikal vertebra seviyesine göre C4 grubunda C3 grubuna göre anlamlı olarak yüksek bulundu. Nazofarenks hacminin yaş gruplarına göre karşılaştırılması, 31-40 ve 51-60 yaş grupları arasında anlamlı bir farkla sonuçlanmış ve genç grubun nazofarenks hacmi anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

SONUÇ: HK'in pozisyonu servikal vertebra seviyesine göre aşağıya indikçe hyoidin hacminde de artış görülmektedir. Hyoid hacmi artarken, faringeal hava yolunun üst 2/3 hacmi de artmaktadır. Bu çalışmanın sonuçları, klinisyenlerin faringeal hava yolu değişikliklerinin potansiyel etkilerini anlamalarına yardımcı olabilecek HK'in hacimsel verileri hakkında önemli bilgiler sunmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: Hyoid Kemik, Morfolojik Varyasyonlar, Faringeal Havayolu, Bilgisayarlı Tomografi

KOMPLEKS VE KOMPOUND ODONTOMA'YA DAIR: 2 OLGU SUNUMU

Ali Rasat, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi AD

Selmi Yılmaz, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi AD

AMAÇ: Odontomalar; mine, dentin, sement ve pulpa gibi diş dokularını içeren benign odontojenik tümörlerdir. Genellikle sürmekte olan diş etrafında görülür ve çoğunlukla asemptomatiktir. Bu çalışmanın amacı; radyografik muayene sonucu tespit edilen 2 farklı hastaya ait kompleks ve kompond odontoma tümörlerinin klinik ve radyografik bulgularını değerlendirmektir.

OLGU SUNUMU 1: Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti anabilim dalında muayenesi yapılan 10 yaşındaki kadın hastanın, radyografik muayenesi sonucu 21 numaralı diş bölgesinde tespit edilen radyopak yapılar nedeniyle kliniğimize sevki yapıldıktan sonra KIBT değerlendirilmesi yapıldı. Hastanın ekstraoral ve intraoral bir bulgusu olmayıp, KIBT değerlendirmesinde 21 ve 61 nolu dişler arasında diş form yapısıyla uyumlu opasiteler tespit edildi. 21 nolu dişin bu yapılar nedeniyle inklüze durumda kaldığı görüldü. Hasta; Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümüne yönlendirilmiş olup, OPG ve KIBT görüntüleri sunulacaktır.

OLGU SUNUMU 2: Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti anabilim dalında muayenesi yapılan 14 yaşındaki kadın hastanın radyografik muayenesinde 47 nolu diş bölgesinde düzensiz şekilli radyoopasiteler tespit edildi. Kliniğimize sevki yapılan hastanın KIBT değerlendirmesinde, gömülü 47 nolu dişin koronalinde radyolusent halka ile çevrili sınırları belirgin, düzensiz şekilli 2 adet radyoopasite izlendi. Lezyona komşu kortikal kemikte ekspansiyon izlendi. Hasta; Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümüne yönlendirilmiş olup, OPG ve KIBT görüntüleri sunulacaktır.

SONUÇ: Odontomalar, çoğunlukla rutin radyografik muayene sırasında tespit edilir. Sıklıkla gömülü dişler ile birlikte izlenip, ilgili dişte; sürmede gecikme, malpozisyon ve malformasyon gibi etkiler gösterebilir. Bu etkilerin daha net incelenmesi, doğru tedavi planı amacıyla 3 boyutlu görüntülemelerden faydalanmak gerekir.

ANAHTAR KELİMELELER: Benign, KIBT, kompleks, kompond, odontoma, odontojenik tümör

LATERAL SEFALOMETRİK RADYOGRAFİDE ARTİFAKTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arzu Alan, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı Ankara Türkiye

AMAÇ: Lateral sefalometrik radyografi, diş hekimliğinde yaygın olarak kullanılan ve baş boyun anatomisi hakkında önemli tanısal bilgiler sağlayan bir ağız dışı görüntüleme tekniğidir. Bu çalışmanın amacı, sefalometrik radyografi görüntülerinde gözlenen artefaktların insidansını ve dağılımını değerlendirmektir

YÖNTEM: Toplam 200 lateral sefalometrik radyografi görüntüsü değerlendirildi. Görüntülerde öncelikle artefakt bulunup bulunmadığı incelendi. Gözlenen artefaktlar on grupta sınıflandırıldı. Tespit edilen artefaktların dağılımı tanımlayıcı istatistikle hesaplandı.

BULGULAR: 200 sefalometrik radyografinin 28'i kurallara uygun olarak çekilmiş ve herhangi bir artefakt izlenmemiştir (%14). En sık görülen artefaktlara başın ön düzlemde eğik olarak yerleştirilmesi (n= 80, %40), en az görülen artefaktlara ise hasta hareketi (n= 4, %2) neden olmuştur. Görüntüleme hatalarının çoğunun hasta konumlandırma ile ilgili olduğu görüldü. 42 (%26) hastada meatus akustikus eksternusa kulak probunun yerleştirilememesi, 26 (%13) hastada naziyon çubuğunun doğru yere yerleştirilememesi, 44 (%22) hastada hastayı dik pozisyona getirememesi, 52 (%26) hastada başın transvers düzlemde yanlış pozisyonlandırılması, 44 (%22) hastada başın sagittal planda yanlış konumlandırılması ve 80 (%40) hastada başın frontal planda hareketinden kaynaklanan artefaktlar gözlemlendi.

SONUÇ: Uygun hasta konumlandırma ve doğru tarama teknikleri bilgisi radyografik kaliteyi artırır. Klinisyenler ve radyoloji teknisyenleri, hastaların gereksiz yere radyasyona maruz kalmasını önlemek için sefalometrik radyograflardaki bu hataların nedenini ve ortadan kaldırma yollarını bilmelidir.

ANAHTAR KELİMELELER : Lateral sefalometri, artefakt, radyografik kalite

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BRUKSİZM VE ANKSİYETE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe Taş, İstanbul Medipol Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi

Selmi Yılmaz, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi

AMAÇ: Bruksizm, diş sıkma, gıcırdatma ve aşındırmayı içine alan, gündüz veya gece ortaya çıkan parafonksiyonel bir aktivite olarak tanımlanır. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerindeki anksiyete ile bruksizm arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

YÖNTEM: Bu çalışmaya, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne başvuran ve bruksizm tanısı konan 54 hasta (23 erkek, 31 kadın) ve kontrol grubu olarak da sağlıklı ve bruksizmi olmayan bireylerden oluşan 55 kişi (29 erkek, 25 kadın) dahil edilmiştir. Çalışma ve kontrol gruplarındaki kişilerin genel ve durum anksiyete değerleri STAI ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. İstatistiksel açıdan anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR: Çalışma grubundaki hastaların STAI-1 değeri $39,1\pm5,5$, STAI-2 değeri $36,3\pm6$, kontrol grubundaki bireylerin STAI-1 değeri $40,9\pm5,9$, STAI-T değeri $36,6\pm4,9$ olarak tespit edilmiştir. Çalışma gruplarına göre STAI-1 ve STAI-2 skorları ve anksiyete seviyeleri açısından anlamlı fark gözlenmemiştir. Cinsiyet, yaş ve üniversitede gittikleri sınıflar göz önüne alındığında zaman, çalışma ve kontrol gruplarında anksiyete değerleri arasında anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir ($p>0.05$).

SONUÇ: Bulgularımıza göre, bruksizm tanısı konan hastaların hem durum hem de genel anksiyete seviyeleri kontrol grubundan anlamlı derecede farklı bulunmamıştır. Çalışma ve kontrol grubunun sayıları artırılarak ve multidisipliner çalışma ile araştırmanın geliştirilmesi gerekmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Anksiyete, dental anksiyete, bruksizm

TEMPOROMANDIBULAR EKLEM EFÜZYON SAFHALARININ MANYETİK REZONANS GÖRÜNTÜLEME İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Berkhas Tumani Üstdal, Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Damla Soydan Çabuk, Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ : Efüzyon, temporomandibular eklem (TME) rahatsızlıklarının önemli bir bulgusudur. Sunulan çalışmanın amacı, TME rahatsızlığı şikayetiyle başvuran hastaların efüzyon varlığı ve şiddetini manyetik rezonans görüntüleme (MRG) ile değerlendirmektir.

YÖNTEM : Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi bölümüne TME rahatsızlığı şikayetiyle başvuran ve MRG kaydı bulunan hastalar bu pilot çalışmaya dahil edilmiştir. 1.5 T tarayıcı kullanılarak hastaların TME MRG kayıtları elde edildi. TME bölgesinde travma ya da cerrahi işlem öyküsü bulunanlar, TME bölgesini etkileyebilecek lezyonlar için konsülte edilmiş olan hastalar çalışma dışı bırakıldı. 21 hastaya ait 42 TME çalışmaya dahil edildi. Sagittal T1 ve T2 ağırlıklı görüntüler incelenerek efüzyon varlığı ve şiddeti değerlendirildi.

BULGULAR : Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 44'tü. Çalışmaya dahil edilen 14 TME (%33,33) derece 0 (efüzyon yok), 16 TME (%38,09) derece 1 efüzyon, 8 TME (%19,04) derece 2 efüzyon ve 4 TME (%9,52) derece 3 efüzyona sahip olarak belirlendi.

SONUÇ : MRG, TME internal düzensizliğine eşlik eden bulguların belirlenmesi için uygun bir görüntüleme yöntemidir.

ANAHTAR KELİMELELER: manyetik rezonans görüntüleme, temporomandibular eklem, efüzyon

İNFAORBİTAL FORAMENİN ÇEVRE ANATOMİK YAPILARLA İLİŞKİSİNİN VE MORFOLOJİSİNİN KİBT İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Derya Gezer, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi
A.D. Isparta

Esin Bozdemir, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi
A.D. Isparta

AMAÇ: İnfraorbital foramen, hem lokal anestezi uygulamalarında hem de cerrahi işlemler sırasında maksillofasiyal bölgede oldukça önemli bir anatomik landmarktır. Cerrahi işlemler sırasında veya sonrasında oluşabilecek komplikasyonları önlemede hekimin, IOF'nin lokalizasyonu ile morfolojisi hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bu çalışmanın amacı, KİBT görüntülerinde infraorbital foramen morfolojisini değerlendirmek ve çevre anatomik yapılarla ilişkisini araştırmaktır.

YÖNTEM: 100 hastanın (43 erkek, 57 kadın, yaş ortalaması 40.94 ± 14.92 yıl) KİBT görüntüleri üç düzlemde (koronal, sagittal, aksiyal) incelendi. IOF'nin şekli, yatay ve dikey çapı, ikinci maksiller premolar dişin okluzal düzlemine olan mesafesi, nazal kavite lateral duvarına olan uzaklığı ve IOF'yi örten yumuşak doku kalınlığı ölçüldü.

BULGULAR: Hastaların çoğunda IOF'nin şekli daireseldi (sırasıyla sağ ve sol tarafta %50 ve %53). Ortalama IOF çapı sırasıyla sağ ve sol tarafta $2,99 \pm 0,72$ mm ve $2,94 \pm 0,68$ mm'di. Tüm ölçümlerde kadınlarda, IOF'nin daha küçük çapa sahip olduğu görüldü ($p>0.05$). IOF'yi örten ortalama yumuşak doku kalınlığı sırasıyla sağ ve sol tarafta $9,74 \pm 2,45$ mm ve $9,37 \pm 2,68$ mm'di. Hastaların %56'sında septum deviasyonu saptandı ve tüm ölçümlerde cinsiyetlere göre septum deviasyonunda anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$). IOF'nin nazal kaviteye olan ortalama mesafesi sağda ve solda sırasıyla $9,08 \pm 2,61$ mm ve $9,12 \pm 2,55$ mm'di. IOF'nin ikinci maksiller premolar dişlerin okluzal düzlemine olan ortalama mesafesi sağda ve solda sırasıyla 40.19 ± 4.21 mm ve 39.70 ± 4.24 mm'di.

SONUÇ: İnfraorbital sinir morfolojisinin ve çevre anatomik yapılarla olan ilişkisinin bilinmesi lokal anestezi uygulamalarında kolaylık sağlamakla birlikte bölgedeki cerrahi işlemler sırasında oluşabilecek komplikasyon risklerini de azaltmaktadır. Bölgenin görüntülemesinde BT'ye göre daha düşük radyasyon dozu içeren ve daha düşük maliyetli KİBT tekniği yol gösterici olabilir.

ANAHTAR KELİMELEER: İnfraorbital foramen, konik ışınli bilgisayarlı tomografi, maksillofasiyal cerrahi

AKSESUAR MAKSİLLER OSTIUM VE HALLER HÜCRESI İLE MAKSİLLER VE ETMOID SINÜS PATOLOJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KİBT KULLANILARAK İNCELENMESİ

Elif Meltem Aslan Öztürk, Gaziantep Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Eda Didem Yalçın, Dokuz Eylül Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı aksesuar maksiller ostium (AMO), Haller hücre (HC), maksiller sinüs patolojileri ve etmoid sinüzit varlığını konik ışınli bilgisayarlı tomografi (KİBT) kullanarak değerlendirmektir.

YÖNTEM: Yaşları 19-91 arasında (ortalama yaş: 47.5 ± 15.3 yıl) 628 hastanın (339 erkek ve 289 kadın) KİBT görüntüleri retrospektif olarak değerlendirilerek; AMO, HC, maksiller sinüs patolojileri ve etmoid sinüzit varlığı araştırılmıştır. Maksiller sinüs patolojileri; lokalize mukozal kalınlaşma, generalize mukozal kalınlaşma, polipoidal mukozal kalınlaşma, parsiyel opasifikasyon ve total opasifikasyon olarak sınıflandırılmıştır. Parametrelerin birbirleriyle ve maksiller sinüs patolojileri ve etmoid sinüzit ile ilişkileri incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri ve parametrelerin dağılımını analiz etmek için Ki-kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR: Görüntülerin %27'sinde AMO, %15.3'ünde HC, %61.5'inde etmoid sinüzit ve %47.9'unda maksiller sinüs patolojisi saptanmıştır. En sık görülen maksiller sinüs patolojisi, sağda %28.8 ve solda %25.2 ile lokalize mukozal kalınlaşma olarak belirlenmiştir. AMO ile etmoid sinüzit ve maksiller sinüs patolojileri arasında ($p < 0.001$) ve HC ile maksiller sinüs patolojileri ($p < 0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki gözlenmiştir. Cinsiyet ile parametreler arasındaki ilişki incelendiğinde maksiller sinüs patolojisi ve etmoid sinüzit varlığı ile erkek cinsiyeti arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0.001$).

SONUÇ: Maksiller sinüs patolojisi, AMO, HC ve etmoid sinüzit arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış olup etmoid sinüzit ile HC dışındaki tüm parametreler arasında anlamlı ilişki gözlenmiştir. Cinsiyetin maksiller sinüs patolojilerinde ve etmoid sinüzitte önemli olduğu, ancak AMO ve HC üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı izlenmiştir. KİBT düşük radyasyon dozu, düşük maliyet, yüksek uzaysal çözünürlük gibi avantajları ile paranazal sinüs bölgesinin anatomisinin incelenmesinde oldukça başarılıdır.

ANAHTAR KELİMELER: Aksesuar maksiller ostium, Haller hücresi, maksiller sinüs patolojileri, etmoid sinüzit, konik ışınli bilgisayarlı tomografi

SKUAMÖZ HÜCRELİ KANSER İNSIDANSI ÜÇ YILLIK GEÇMİŞE YÖNELİK ÇALIŞMA

Emel Gardiyanoglu, Yakın Doğu Üniversitesi Ağız Diş Ve Çene Radyolojisi ABD

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) popülasyonundaki ağız içi kanserlerinden olan Skuamöz Hücreli Karsinom (SHK) prevelansının ve bu prevelansı etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

YÖNTEM: 2016 – 2019 yılları arasında ağız içinde çeşitli şikayetler nedeni ile KKTC Devlet Burhan Nalbantoğlu Hastanesine başvurduktan sonra ağız içi kanser tanısı alan 61 hastanın takip dosyaları, patoloji ve radyoloji rapor kayıtları retrospektif olarak taranmıştır.

BULGULAR: Sonuç olarak ağız içi kanser tanısı alan 61 hastanın 28'i (%46) SHK tanısı almıştı. Bu hastaların %89'unun tanısı Kulak Burun Boğaz (KBB) Polikliniğine çeşitli ağız içi şikayetler nedeni ile başvurdukları sırada konulmuştu. SHK tanısı alan hastaların 22'si erkek, 6'sı kadındı. SHK tanısı alan hastaların %96'sı 40 yaşın üstünde idi. Çalışmaya alınan hastaların %78'sinde özgeçmişlerinde 15 yıl boyunca günde 1.5 paket sigara içme ve %32'sinin soygeçmişinde ise kanser öyküsü pozitif olarak bulunmuştu. Bunun yanı sıra hastaların %72'si KBB polikliniğine ağızda yara, şişlik ve yutma güçlüğü şikayetleri ile başvurmuştu. Hastaların %48'inde SHK dilde lokalize olduğu görülmüştü, %20 oranında ise 2. sıklıkla madibulada lokalizasyon saptanmıştı. Çalışmaya alınan hastaların 5 yıllık sağ kalım oranı %68.9, 10 yıllık sağ kalım oranı ise %24.2 olarak bulunmuştu.

SONUÇ: Çalışmamızda KKTC popülasyonundaki ağız içi kanserlerden SHK'un görülme oranının %46 olduğu bulunmuştur. Ayrıca SHK görülme oranının cinsiyetler arasında anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Çalışmamızda elde ettiğimiz veriler ışığında ilerleyen yaş ve sigara öyküsünün SHK açısından risk faktörleri olduğu gösterilmiştir. SHK tanısında sigara ve ilerleyen yaş yanında diğer risk faktörlerinin saptanması için ülkemizde bir ilk olan bu çalışmanın gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutacağını düşünmekteyiz. Diğer bir dikkat çeken bulguda ülkemizde ağız içi kanser tanısı alan hastaların %89'unun tanısının KBB polikliniklerinde koyulmuş olmasıdır. Diş hekimlerinin ağız içi muayene bulgularının bu kanserlerin erken tanısında önemli olduğu ve diş hekimlerinin eğitimlerinin bu yönde yoğunlaşması gerektiği gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

ANAHTAR KELİMELE (EN AZ 3 KELİME): KKTC, Skuamöz kanser, insidans

BULANIK MANTIK MODELİYLE KESİCİ DİŞLERİN KIBT GÖRÜNTÜLERİNDE YAŞ TAHMİNİ

Ezgi Türk, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi A.D. Isparta

Derya Yildirim, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi A.D. Isparta

Özlem Görmez, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi A.D. Isparta

Ahmet Şahiner, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü

Güliden Kapusuz, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü

AMAÇ: Hayat boyu devam eden sekonder dentin oluşumu nedeniyle erişkinlerde pulpa odasında oluşan daralmanın boyutu, yaş tayini için kullanılmaktadır. Yapay zeka uygulamalarından biri olan ve karmaşık sistemleri tanımlamak için geliştirilmiş bulanık mantık modelinin uygulandığı, diş ölçümleriyle yaş tahmini yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, bir Türk alt popülasyonunda maksiller santral dişin KIBT görüntülerinde, Kvaal yöntemine göre yapılan pulpa ve diş dokusunun lineer ölçüm verileri ile bir bulanık mantık modeli oluşturularak kronolojik yaşı tahmin etmektir.

YÖNTEM: Çeşitli nedenlerle KIBT görüntüleri alınmış ve maksiller santral dişin izlenebildiği 20-56 yaş aralığında 55 hasta (29 kadın, 26 erkek; yaş ortalaması 31.89 ± 9.93 yıl) çalışmaya dahil edildi. KIBT psödopanoramik kesitlerinde 55 maksiller santral dişin pulpa ve diş dokusunun lineer ölçümleri Kvaal yöntemi kullanılarak yapıldı. Yaş ile morfolojik değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile hesaplandı. Yaş tahmininde maksiller santral diş için çoklu regresyon modeli oluşturuldu. Sonuçlar daha sonra bulanık mantık modellemesi uygulanarak değerlendirildi.

BULGULAR: Geliştirilen regresyon denklemi analizi sonucunda tahmini yaşı ortalaması ve standart sapması Kvaal formülü uygulanarak $31,89 \pm 3,26$ olarak bulundu. Kvaal formülü uygulanarak hesaplanan yaş ile gerçek yaş arasındaki fark $-0,0002 \pm 9,38$ 'dir. Kvaal formülünün verilerimizde açıklayıcılık katsayısı düşük bulundu ($R^2=0,111$). KIBT görüntülerinde lineer ölçüm verileri kullanarak, bulanık mantık modelinin tahmini yaş ve gerçek yaş arasındaki ilişkiyi açıklayıcılık katsayısı $R^2=0,611$ olarak tespit edildi.

SONUÇ: Maksiller santral dişin KIBT görüntülerinde yapılan ölçümler ve oranların Kvaal formülüne göre kronolojik yaşı tahmin etmede yetersiz olduğu görüldü. Bulanık mantık modelleme yönteminin, yaş tahmininde kullanılabilir olduğu ve yüksek açıklayıcılık katsayısı gösterdiği belirlendi. İleri çalışmalarda popülasyon sayısı artırılarak, pulpa alanı veya pulpa hacmi gibi değişkenlerin eklenmesiyle, bulanık mantık modelinde yaş tahmini açıklayıcılık gücü arttırılabilir.

ANAHTAR KELİMELELER: Bulanık mantık, diş yaşı, konik ışınli bilgisayarlı tomografi, kvaal yöntemi, yaş tahmini

PANORAMİK RADYOGRAFLAR ÜZERİNDEN DERİN ÖĞRENME ALGORİTMASI KULLANILARAK OSTEOPOROZUN TAHMİNİ

Melek Taşşöker, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyoloji AD

M. Üsame Öziç, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Biyomedikal Mühendisliği

Fatma Yüce, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyoloji AD

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı 50 yaş üstü kadın hastaların panoramik radyografileri üzerinden derin öğrenme algoritmaları kullanarak osteoporoz tahmini yapmak, osteoporoz teşhisinde oral radyologun tanısı ile yapay zekânın performansını karşılaştırmaktır.

YÖNTEM: Çalışmada 50 yaş üzeri 744 kadın hastanın panoramik radyografisi mandibular kortikal indekse göre; C1: Her iki tarafta düzgün ve keskin mandibular korteks varlığı (normal) C2: Bir ya da iki tarafta laküner boşlukların bulunduğu, 1-3 katmanlı kortikal tabaka varlığı (osteopeni) C3: Tamamen porotik hale gelmiş korteks varlığı (osteoporoz) olarak sınıflandırılmıştır. Panoramik görüntüler ilgili anatomik işaretçiler dikkate alınarak ImageJ programı ile kesilmiştir. Kesilen görüntüler farklı en ve boy piksel büyüklüğüne sahip olduğu için bilinear interpolasyon yöntemi kullanılarak yeniden boyutlandırılmış, toplamda 1488 görüntü elde edilmiştir. Çalışmada veriler C1-C2-C3, C1-C2, C1-C3, C1-(C2+C3) olmak üzere dört farklı kategoride iki sınıflı ve üç sınıflı tahmin olarak incelenmiştir. Veriler kendi içerisinde %20 rastgele test verisi olarak ayrılmış, geri kalan veriler eğitim ve validasyon için 5-kat çapraz geçişleme ile kullanılmıştır. AlexNET, GoogleNET, ResNET-50, SqueezeNET, ShuffleNET derin öğrenme modelleri transfer öğrenme metodu kullanılarak eğitilmiştir. Sonuçlar doğruluk, hassasiyet, özgüllük, F1-skor, AUC, eğitim zamanı performans kriterleri ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR: C1-C2-C3 veri kümesi AlexNET ile %81.14 doğruluk oranına, C1-C2 veri kümesi GoogleNET ile %88.94 doğruluk oranına, C1-C3 veri kümesi AlexNET ile %98.56 doğruluk oranına, C1-(C2+C3) veri kümesi GoogleNET ile %91.38 doğruluk oranına ulaşmıştır.

SONUÇ: Veri kümesi kombinasyonlarında derin öğrenme algoritmalarının performansı farklı elde edilmiştir. Üç sınıflı tahminde kabul edilebilir bir doğruluk oranı elde edilirken, özellikle diş dokusal özelliklerinin ciddi derecede değiştiği C3 evresi ile C1 evresi tahmininde yüksek doğruluk oranı elde edilmiştir. Bu sonuç yapay zekâ ile radyolog tanısının birbirine yakın sonuçlar verdiğini göstermektedir. C2 ara evre olduğu için dokusal özellikleri C1 ve C3 evrelerine yakın davranışlar sergilemektedir. Bundan dolayı C2 evresinin içinde bulunduğu veri kümeleri nispeten düşük doğruluk sonuçları vermiştir.

ANAHTAR KELİMELELER: Yapay zekâ, Osteoporoz, Panoramik Radyografi, Derin Öğrenme, Transfer Öğrenme

PANORAMİK RADYOGRAFİLERDE ORTA HAT HATALARININ SAHTE RENKLENDİRME YÖNTEMİ İLE TESPİT EDİLMESİ

İbrahim Tevfik Gülşen, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Tansu Çimen, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Samed Şatır, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Yunus Yiğit Saka, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ: Panoramik radyografilerdeki orta hat hatalarının tespitinde anatomik yapılardaki boyutsal asimetriye alternatif olarak dansitedeki asimetriyi sahte renklendirme yöntemiyle görünür kılmak amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Retrospektif olarak seçilen 40 panoramik radyografinin (PR) (20 kadın, 20 erkek) ramus orta hat genişliği, en distal simetrik maksiller molar ve en distal simetrik mandibular molar genişlikleri sağ ve sol tarafta kaydedildi. Bir tarafta diğer tarafa göre tüm ölçümlerin yüksek olduğu PR'ler orta hat hatalı (grup 1), geri kalan PR'ler orta hat hatasız (grup 2) kabul edildi. Ölçümleri yapan hekimden farklı üç gözlemci önce panoramik radyografileri, sonra sahte renklendirilmiş PR'leri orta hat hatasına göre 1'den 4'e kadar skorlandırı (1 en başarısız, 4 en başarılı). PR ve sahte renklendirme için verilen skor benzerlikleri arasındaki ilişki ki-kare test ile değerlendirildi.

BULGULAR: Üç gözlemcinin PR ve sahte renklendirme skorları arasındaki ilişki incelendiğinde orta hat hatalı panoramik radyografilerde herhangi bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0,05$). Orta hat hatasız panoramik radyografilerde PR skorlaması ile sahte renklendirme skorlaması arasında orta güçlükte anlamlı bir korelasyon tespit edilmiştir ($\rho=0,575$; $p<0,05$).

SONUÇ: Özellikle patolojik fasiyal asimetriye sahip bireylerin panoramik radyografilerindeki orta hat hatalarının tespitinde sahte renklendirme yöntemi anatomik boyutsal asimetri tespitine alternatif olabilir.

ANAHTAR KELİMELELER: Panoramik Radyografi, Fasiyal asimetri, Mandibular ramus

SİSTEMİK HASTALIKLARLA İLİŞKİLİ TEMPOROMANDİBULAR EKLEM RAHATSIZLIKLARINA DAİR: 3 OLGU SUNUMU

Merve ERTUĞRUL, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi AD

Gamze COŞAN, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi AD

AMAÇ: Temporomandibular eklem (TME) hastalıkları, çeşitli nedenlere bağlı olarak, kemik ve yumuşak dokulardaki anomali ile sonuçlanan durumlardır. Bu sebepler arasında; hiperplazi, hipoplazi, kondiler aplazi, temporomandibular eklem sendromları ve sistemik hastalıklar yer alır. Bu çalışmanın amacı; romatoid artrit, juvenil idiyopatik artrit ve skleroderma tanısı olan ve TME semptomları ile kliniğimize başvuran 3 hastanın klinik ve radyografik bulgularını değerlendirmekTr.

OLGU SUNUMU 1: Juvenil idiyopatik artrit tanılı 15 yaşında kadın hasta, Akdeniz Üniversitesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi kliniğine ağız açıklılığında kısıtlılık ve gün içinde eklemde kilitlenme şikayeti ile başvurdu. Hastanın TME ve kas muayenesi sırasında ağız açmada ağrı, kısıtlılık ve sağa deviasyon izlendi. Dijital kumpas kullanılarak yapılan ölçümde ağız açıklığı yaklaşık 24 mm olarak kaydedilip klinik fotoğraf olarak sunulmuştur. Hastanın TME ve çevre dokularının detaylı değerlendirmesi amacıyla KIBT ile değerlendirme yapılmıştır. **OLGU SUNUMU 2:** Romatoid artrit tanılı, 69 yaşındaki kadın hasta yemek yeme sırasında sağ eklemde meydana gelen ağrı şikayeti ile kliniğimize başvurdu. Hastanın alınan ortopantomografisinde sağ kondil başında düzleşme ve anterior yüzeyinde düzensiz koronal hat ve kondilin posteriorunda lokalize ekzofitik radyopasiteler izlendi. Hastanın detaylı radyografik değerlendirilmesi için KIBT alınmıştır. Hastanın OPG görüntüsü ve KIBT kesitleri sunulmuştur. **OLGU SUNUMU 3:** Skleroderma tanılı, 25 yaşındaki kadın hasta ağız açma-kapama sırasında ekleminden ses şikayetiyle kliniğimize başvurdu. Hastanın yapılan klinik muayenesinde dijital kumpas kullanılarak ağız açıklığı normal sınırlar içerisinde kaydedilmiştirTr, lateral hareketlerde kısıtlılık mevcuttur. OPG’de kondil çevresi normal izlenmiş olup kemik paterninin detaylı izlenmesi amacıyla KIBT alınmıştırTr.

SONUÇ: Sonuç olarak TME bozuklukları, sistemik hastalıkların eklem üzerindeki etkileri ile ilişkili olabilir. Hastanın dental muayenesi esnasında detaylı anamnez alınmalı, gerekli görüldüğünde ileri görüntüleme yöntemlerinden yararlanılmalıdır.

ANAHTAR KELİMELEER: Juvenil idiyopatik artrit, KIBT, Skleroderma, Romatoid artrit, TME

MANDİBULAR 1. VE 2. MOLAR DİŞLERDE RADİKS PARAMOLARİS VE RADİKS ENTOMOLARİS SIKLIĞI: RETROSPEKTİF BİR KİBT ANALİZİ

Seyide Tuğçe Gökdeniz, Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Merve Önder, Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Mehmet Hakan Kurt, Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı
(Sorumlu araştırmacı)

Hakan Eren, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Hilal Peker Öztürk, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ: Diş anatomisindeki varyasyonların bilinmesi klinisyene teşhis ve tedavi konusunda önemli bir destek sağlamaktadır. Mandibular molar dişler genellikle biri mesialde diğeri distalde olmak üzere 2 köke sahiptir. Fazladan üçüncü bir kök varlığı önemli bir anatomik varyasyondur. Mandibular molar dişlerde üçüncü kök iki şekilde bulunur: radiks paramolaris(RP), radiks entomolaris(RE). Üçüncü kök mandibular molar dişin distolingualindeyse radiks entomolaris, mesiobukkalindeyse radiks paramolaris olarak adlandırılır. Yapılan çalışmada amaç; kök morfolojilerindeki Radiks Paramolaris ve Radiks Entomolaris varyasyonlarının sıklığını KİBT görüntülerini analiz ederek saptamak; cinsiyet, yaş ve sağ-sol ayrımı ile bir ilişkisinin olup olmadığını tespit etmektir. Ayrıca; ekstra kök varyasyonlarındaki bu değişiklikler hakkında klinisyeni bilgilendirip yapılan tedavi başarısızlığının önüne geçmek ve literatüre katkıda bulunmaktır.

YÖNTEM: Bu çalışmada Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Ana Bilim Dalı arşivinde bulunan, çeşitli tanısal gerekçelerle müracaat etmiş yaklaşık olarak 1500 hastanın Konik Işınlı Bilgisayarlı Tomografi (KİBT) kaydı geriye dönük olarak incelenmiştir. Çalışmaya dahil edilen görüntülerde, pulpa odasından apikale kadar aksiyel KİBT kesitleri kullanılarak radiks paramolaris ve radiks entomolaris varlığı incelenmiştir. İnceleme sonucu elde edilen veriler için tanımlayıcı istatistikler hesaplanmış ve ki-kare testi kullanılarak istatistiksel değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar $p<0.05$ düzeyinde anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR VE SONUÇ: 14 ve 66 yaş arası toplam 400 hasta (yaş ortalaması: 25,95) çalışmaya dahil edildi. 400 hastanın 36'sında (%9) en az 1 adet RE veya RP görüldü. 2'si çift taraflı 16'sı tek taraflı olmak üzere toplam 20 (%1,25) adet RP görüldü. 11'i çift taraflı 16'sı tek taraflı olmak üzere toplam 38 (%2,38) RE görüldü. 149 erkek hastanın 16'sında (%10,7) en az 1 adet RP veya RE bulundu. 251 kadın 20'sinde (%8) en az 1 adet RP veya RE bulundu. Bu 36 hastada cinsiyet ile üçüncü kök varyasyonu görülme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadı.

ANAHTAR KELİMELER (EN AZ 3 KELİME): radiks paramolaris, radiks entomolaris, KİBT

İLAÇLARA BAĞLI ÇENE KEMİĞİ OSTEONEKROZU: KUZHEY KIBRIS'TAKİ DİŞ HEKİMLERİ ARASINDA BİLGİ, YAKLAŞIM VE UYGULAMALARA İLİŞKİN BİR ANKET

Müjgan Fırıncioğluları, Uluslararası Final Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Lefkoşa, Kıbrıs.

Kaan ORHAN, Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. Ankara Üniversitesi Medikal Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi (MEDITAM), Ankara, Türkiye.

AMAÇ: Bu anket, Kuzey Kıbrıs'taki diş hekimleri arasında ilaçlara bağlı çene kemiği osteonekrozu (MRONJ) ile ilgili bilgi, tutum ve farkındalık düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

YÖNTEM: Google Formlar aracılığıyla Kuzey Kıbrıs'taki tüm diş hekimlerine MRONJ hakkında çevrimiçi, kendi kendine uygulanan bir anket gönderildi. Anketin ilk bölümü demografik ve mesleki bilgilerden, ikinci bölümü ise MRONJ hakkında bilgi ve farkındalık sorularından oluşmaktadır. İstatistiksel verilerin analizi için SPSS yazılımı kullanıldı.

BULGULAR: Bu ankete toplam 112 diş hekimi katılmıştır. Katılımcıların sadece %56,6'sı MRONJ hakkında genel bilgiye sahip olduğunu belirttiğinden, katılımcıların MRONJ hakkında yetersiz düzeyde bilgi sahibi olduğunu saptanmıştır. Anketin pratik sorularıyla ilgili olarak, katılımcılar, bir hasta bifosfonat kullanırken, özellikle oral bifosfonatların 3 yıldan az bir süredir kullanımı sırasında implant ve diş çekimi prosedürleri hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğunu göstermişlerdir. Katılımcılar, ilaçların kullanım alanları ve uygulamaları konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını göstermişlerdir.

SONUÇ: Daha önceki çalışmalara benzer şekilde Kuzey Kıbrıs'taki diş hekimlerinin MRONJ hakkında bilgi ve farkındalıklarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Gelecek nesil diş hekimlerinin daha güvenle çalışabilmeleri için lisans programlarının bir parçası olarak daha fazla profesyonel bilgi sağlanmasına önemli bir ihtiyaç vardır.

ANAHTAR KELİMELELER (EN AZ 3 KELİME): bifosfonatlar, osteonekroz, diş hekimleri

ÖN GRUP DIŞLERİN KÖK KANAL MORFOLOJİLERİNİN VE SİMETRİLERİNİN KIBT KULLANILARAK İNCELENMESİ

Sümevya Baybars, Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Defne Yalçın Yeler, Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ: Çalışmanın amacı bir grup Türk toplumunda anterior ve premolar dişlerin kök kanal morfoloji ve simetrisinin konik ışınlı bilgisayarlı tomografi kullanılarak incelenmesidir.

YÖNTEM: Cumhuriyet Üniveristesi Diş Hekimliği Fakültesine 2015-2017 yılları arasında gelen ve çeşitli sebeplerle KIBT çektiren bireylerin görüntüleri retrospektif olarak taranmıştır. Toplam 3702 adet diş, kök sayıları, kök kanal morfolojileri ve simetrisi incelendi. Kök kanal morfolojilerinin belirlenmesinde Vertucci sınıflaması kullanıldı.

BULGULAR: Çalışmada 16-79 yaş aralığında (ort.35.2) 185' i erkek 215' i kadın hastanın toplam 3702 adet alt ve üst çene diş değerlendirildi. Alt çenede incelenen tüm dişlerde Vertucci Tip I(%62.0-89.3) kanal şekli en yüksek tipdi. Alt çenede keser dişlerde yüksek oranda Tip III(% 32.2-32.4) kanal şekli görüldü. Üst anterior dişlerde en yüksek oranda (%93.5-95.9) Tip I kanal şekli bulunurken, iki köklü üst birinci küçük azı dişlerin tamamında her bir kök tip I kanal şekline sahipti ve tek köklü üst birinci küçük azılarda en yüksek oranda Tip IV (%79.4) kanal şekli bulundu. Üst ikinci küçük azılar da ise yüksek oranda Tip I (% 41.6) ve sonrasında Tip IV (% 23.3) kanal şekli görüldü. En düşük simetri oranı % 85.0 ile 31-41 numaralı dişlerde, en yüksek simetri oranı % 96.2 ile 12-22 ve 14-24 numaralı dişlerde görüldü. Genel olarak simetri oranı tüm alt çene dişlerinde, üst çene dişlerine göre düşüktü. Üst birinci küçük azı dişlerinin büyük çoğunluğu (% 62) iki köklüyken incelenen diğer dişlerin çoğunluğu (%82.1-%100) tek köke sahipti. Üst ve alt çene kanin dişlerinde sırasıyla % 1.8 ve % 4.9 oranında iki kök ve üst ve alt çene santral keser dişlerinde % 100.0 oranında tek köke rastlandı.

SONUÇ: Literatür bilgilerine göre diş grupları kendi içlerinde belirli ortak özelliklere sahip olmakla beraber, yapılan çalışmalarda morfolojik farklılıkların bulunabileceği ortaya konmuştur. Bu çalışmada bu farklılıklara katkı sağlaması amaçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: KIBT, Kök Kanal Morfolojisi

ORAL VE MAKSİLLOFASİYAL BÖLGEYİ ETKİLEYEN BAZI SENDROMLAR: VAKA SERİSİ

Tarık Ali Uğur, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Üniversitesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi

AMAÇ: Oral ve maksillofasiyal bölgeyi etkileyen birçok sendrom mevcuttur. Bu çalışmada kleidokraniyal displazi, Goldenhar ve arhinia sendromlu üç farklı hastanın mevcut radyolojik bulgularının paylaşılması ve bu sendromların kısa bir literatür taraması yapılarak sendromlar hakkındaki güncel bilgilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Ortalama yaşları 15 olan, kleidokraniyal displazi, Goldenhar ve arhinia sendromlu toplam üç kadın hasta sunulmuştur.

OLGU SUNUMU 1: 16 yaşındaki kleidokraniyal displazi sendromlu kadın hasta, göreceği ortodontik tedavi öncesi, Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı tarafından gömülü ve sünnümerer dişlerinin görüntülenmesi için kliniğimize sevk yapıldıktan sonra KIBT değerlendirmesi yapılmıştır. Hastada daimî dişlerde gecikmiş sürme, hiperdonti, zigomada hipoplazi ve zigomatik arkta sünnersizlik, sfenoid sinüs aplazisi, frontal sinüs hipoplazisi izlenmiştir. Ayrıca hastanın posteroanterior kafa ve sefalometrik radyografilerinde lambdoid, koronal ve metopik suturelarda açıklık izlenmiştir. Hastanın OPG, posteroanterior kafa, sefalometrik ve KIBT görüntüleri sunulmuştur.

OLGU SUNUMU 2: 14 yaşındaki Goldenhar sendromu tanıılı kadın hasta, ortognatik cerrahi planlaması amaçlı Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı tarafından kliniğimize sevk edilmiş ve hastada KIBT değerlendirmesi yapılmıştır. Hastada mikroti, maksiller ve mandibular hipoplazi, sol ramus ve kondilde deformite, sağ ramus ve kondil aplazisi izlenmiş olup OPG ve KIBT görüntüleri sunulmuştur.

OLGU SUNUMU 3: 14 yaşındaki arhinia sendromu tanıılı kadın hasta, ortodontik planlama amaçlı Ortodonti Anabilim Dalı tarafından kliniğimize sevk edilmiş ve hastada KIBT değerlendirmesi yapılmıştır. Literatürde 100'den az sayıda bildirilmiş bu sendroma sahip hastada, maksiller kesici dişlerde agenez, gömülü malforme sünnümerer dişler, maksilla hipoplazisi, paranasal sinüslerde aplazi, nazal havayolunda obstrüksiyon, eksternal burun dokularında aplazi izlenmiş olup OPG ve KIBT görüntüleri sunulmuştur.

SONUÇ: Oral ve maksillofasiyal bölgeyi etkileyen sendromların tanı ve tedavisi, tıp ve diş hekimlerinin multidisipliner yaklaşımla yapılmalıdır. Maksillofasiyal sendromlara sahip hastalar ağız ve diş sağlığı açısından daha fazla risk altında olduğundan dolayı bir diş hekiminin bu sendromlara ait bulgulara aşina olması, yapılacak tanı ve tedaviler açısından önem taşır.

ANAHTAR KELİMELEER: kleidokraniyal displazi, Goldenhar sendromu, arhinia sendromu

PANORAMİK RADYOGRAFİ İLE DIŞSIZ ALVEOLAR KRETLERİN SAHTE RENKLENDİRME YÖNTEMİ KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Yunus Yiğit Saka, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Samed Şatır, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Tansu Çimen, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim DalıSS

İbrahim Tevfik Gülşen, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

AMAÇ: Mandibulada gerçekleştirilecek implant cerrahisi öncesi dışsız alveolar bölgedeki horizontal kemik rezorpsiyonlarının konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (KIBT)'ye göre daha düşük doz radyasyon içeren panoramik radyografilerle (PR) sahte renklendirme yöntemi kullanılarak tespit edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM: : Mandibular posterior bölgede tek taraflı dışsız alveolar kreti bulunan 37 hastanın (19 erkek, 18kadın, yaş aralığı 19-56, yaş ortalaması 39,7) KIBT ve PR görüntüleri çalışmaya dahil edildi. Dışsız alveol kret tepesi ile mandibular kanal superior sınırı arasını üç eşit kısma ayıran alt ve üst çizgiler hizasındaki horizontal alveolar genişlik KIBT koronal kesitte ölçüldü. PR üzerinde aynı anatomik bölgeden ImageJ yazılımında sahte renklendirme yöntemiyle elde edilen piksel sayısı, ortalama değer ve standart sapma kaydedildi. KIBT koronal kesitte elde edilen alt sınırın üst sınıra oranı ile PR sahte renklendirmeden elde edilen standart sapmanın ortalama değere oranı Pearson korelasyon testiyle değerlendirildi.

BULGULAR: PR sahte renklendirmeden elde edilen piksel sayısı ile standart sapma arasında anlamlı bir korelasyon bulunamadı ($P>0,05$). KIBT koronal kesitte elde edilen alt alveolar genişlik/üst alveolar genişlik ile PR sahte renklendirmeden elde edilen standart sapma/ortalama değer arasında anlamlı bir korelasyon bulunamadı ($P>0,05$).

SONUÇ: Panoramik radyografilerde sahte renklendirme yöntemi dışsız alveolar kretlerdeki horizontal rezorpsiyonları göstermede KIBT'ye alternatif değildir. Ancak dışsız kretlerdeki aşırı horizontal alveolar rezorpsiyonların PR sahte renklendirme ile tespiti için daha geniş örneklemli çalışmalar umut verici olabilir.

ANAHTAR KELİMELE: Konik Işınlı Bilgisayarlı Tomografi, Panoromik Radyografi, Mandibular alveolar kemik